

Seat No. : _____

AJ-105

April -2018

B.Ed., Sem.-II (New)

A-04 : Learning & Teaching

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચનાઓ : (1) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(2) વિકલ્પો આંતરિક છે.
(3) જમણીબાજુ દર્શાવેલ આંક પ્રશ્નોના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

1. (A) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : 8

(1) અધ્યયન પર અધ્યયન પ્રક્રિયાની અસર વિગતવાર સમજાવો.

(2) સ્વાધ્યાય અભિગમની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી, સ્વાધ્યાય અભિગમના લાભ-મર્યાદાઓની ચર્ચા કરો.

(B) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના આશરે 125 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : 6

(1) સ્મૃતિ વધારવાના ઉપાયો ટૂંકમાં સમજાવો.

(2) કમ્પ્યુટર આધારિત અગત્યની શૈક્ષણિક પ્રવિધિઓ જણાવો.

(3) જ્ઞાનાત્મકતા અને અધ્યયન પર અસર કરતાં સામાજિક પરિબલોની ચર્ચા કરો.

2. (A) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : 8

(1) પ્રયત્ન અને ભૂલ દ્વારા અધ્યયનનાં સિદ્ધાંતનું પ્રયોગ સાથે વર્ણન કરો અને તેનાં શૈક્ષણિક ફલિતાર્થ જણાવો.

(2) મેસ્લોના માનવપ્રેરણાના સિદ્ધાંતની સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.

(B) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના આશરે 125 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : 6

(1) સિદ્ધિપ્રેરિત વ્યક્તિના લક્ષણો જણાવો.

(2) અધ્યયન સંક્રમણના પ્રકારો સમજાવો.

(3) કારક અભિસંધાનના શૈક્ષણિક ફલિતાર્થો જણાવો.

3. (A) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : 8
- (1) પ્રો. નેડ ફ્લેડરે આપેલ વર્ગખંડ વ્યવહારનું વર્ગીકરણ સમજાવો.
  - (2) કેળવણીની પ્રક્રિયાનું સ્વરૂપ સમજાવો.
- (B) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના આશરે 125 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : 6
- (1) "અનુભવથી બુદ્ધિગમ્ય તરફ" અધ્યાપન સૂત્ર ઉદાહરણ આપી સમજાવો.
  - (2) અધ્યાપનની વ્યવસાય તરિક્કની લાક્ષણિકતા જણાવો.
  - (3) અધ્યાપનની નવી સંકલ્પના જણાવી, સારા અધ્યાપનના લક્ષણો જણાવો.
4. (A) નીચે આપેલા બે પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : 8
- (1) શિક્ષણ પ્રતિમાનની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી, શિક્ષણ પ્રતિમાનના આધારભૂત તત્ત્વોની (ઘટકો) ચર્ચા કરો.
  - (2) એડવાન્સ ઓર્ગનાઈઝર મોડેલના સોપાનો વર્ણવો.
- (B) નીચે આપેલા ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના આશરે 125 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : 6
- (1) શિક્ષણ પ્રતિમાન અને પરંપરાગત શિક્ષણ વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.
(તફાવતના કોઈપણ છ મુદ્દા લખવા.)
  - (2) સંકલ્પના પ્રાપ્તિ પ્રતિમાનમાં શૈક્ષણિક અને પોષક અસરો જણાવો.
  - (3) સચમેને પૂછપરછ તાલીમ પ્રતિમાનનો વર્ગખંડમાં ઉપયોગ કરવા માટે આપેલા નિયમો જણાવો.
5. નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો : 14
- (1) બહુસાંવેદનિક અધ્યયન એટલે શું ?
  - (2) પુરું નામ આપો : CAI અને CAL
  - (3) અધ્યયન શું નથી ? તેના બે ઉદાહરણો આપો.
  - (4) અધ્યયન સંક્રમણ એટલે શું ?
  - (5) આપન્ન વર્તનો ઉદાહરણ આપી સમજાવો.
  - (6) નકારાત્મક પ્રેરણાના બે ઉદાહરણ આપો.
  - (7) સિદ્ધિ પ્રેરણા વધારવાના બે ઉપાયો જણાવો.
  - (8) વ્યવસાયિક નીતિમત્તા એટલે શું ?
  - (9) સંકલ્પના એટલે શું ?
  - (10) સંકલ્પના પ્રાપ્તિ પ્રતિમાન કોણે આપ્યું છે ?
  - (11) શિક્ષણ પ્રતિમાનની કોઈ એક વ્યાખ્યા આપો.
  - (12) સ્મૃતિની વ્યાખ્યા આપો.
  - (13) તત્પરતાનો નિયમ જણાવો.
  - (14) વર્ગ વ્યવહાર વિશ્લેષણની બે મર્યાદાઓ લખો.

Seat No. : _____

AJ-105

April -2018

B.Ed., Sem.-II (New)

A-04 : Learning & Teaching

[Max. Marks : 70

Time : 3 Hours]

- Instructions :** (1) All questions are compulsory.
(2) Options are internal.
(3) Figures to the right indicate marks.

1. (A) Answer any **one** of the following questions in about **500** words : 8
(1) Explain effects of the learning process on learning.
(2) Clarify the concept of assignment approach. Discuss the advantages and disadvantages of the assignment approach.
- (B) Answer any **two** of the following questions in about **125** words : 6
(1) Explain the remedies to improve memory in short.
(2) Mention important teaching techniques based on Computer.
(3) Discuss social factors influencing cognition and learning.
2. (A) Answer any **one** of the following questions in about **500** words : 8
(1) Describe the principle of learning by trial and error with experiment and state the educational implications of it.
(2) Discuss in detail: Maslow's Theory of Human Motivation.
- (B) Answer any **two** of the following questions in about **125** words : 6
(1) State the characteristics of achievement motivated person.
(2) Explain the types of transfer of learning.
(3) Mention Educational Implications of Operant Conditioning.
3. (A) Answer any **one** of the following questions in about **500** words : 8
(1) Explain the classification of classroom interaction given by Pro. Ned Flanders.
(2) Explain the nature of Education process.
- (B) Answer any **two** of the following questions in about **125** words : 6
(1) Explain Maxim of Teaching, 'From Empirical to Rational" with example.
(2) Explain the characteristics of teaching as profession.
(3) Clarify the new concept of teaching and write the characteristics of ideal teaching.

4. (A) Answer any **one** of the following questions in about **500** words :
- (1) Clarify the concept of Models of teaching. Discuss the fundamental elements of teaching models.
  - (2) Describe the steps of the advance organizer model.
- (B) Answer any **two** of the following questions in about **125** words :
- (1) Specify the difference between models of teaching and traditional method of teaching. (Write any six points of the differences)
  - (2) Explain instructional effects and nurturing effects of Concept Attainment Model.
  - (3) Mention the rules given by Suchman to be followed while teaching through Inquiry training model in the classroom.

5. Answer briefly the following questions :

- (1) What is a multisensory learning?
- (2) Give the full name: CAI and CAL
- (3) What is not learning? Give two examples of it.
- (4) What is the transfer of learning?
- (5) Explain with example : Emitted behaviour
- (6) Give two examples of negative motivation.
- (7) Explain the two ways to increase achievement motivation.
- (8) What is Professional Ethics?
- (9) What is Concept?
- (10) Who gave the concept attainment model?
- (11) Give one definition of models of teaching.
- (12) Define Memory.
- (13) Write the rule of readiness.
- (14) Write two limitations of classroom interaction analysis.